

PleurX - Kateter, innleggelse og håndtering

D43219

 Utgave:
2.01

 Gjelder fra:
19.03.2024

Side 1 av 5

Hensikt og omfang

- Sikre enhetlig og aseptisk prosedyre ved innleggelse av PleurX kateter. PleurX kateter har dacron polyester cuff, for tunnelering. Det har multiple hull og kan ligge inne så lenge det er behov for å tappe pasienten for pleuravæske og/eller ascitesvæske.
- Sikre enhetlig pasientbehandling
- Symptomlindring ved residiverende pleuravæske/ascitesvæske

Ansvar/målgruppe

- Leger og sykepleiere med ansvar for pasienter med behov for innleggelse av PleurX kateter
- Innleggelse av PleurX kateter utføres av lege som har gjennomgått opplæring
- Sykepleier har ansvar for steril oppdekning og at nødvendig utstyr som skal benyttes er tilgjengelig
- Eventuelt samarbeid med avd. for Bildediagnostikk for ultralyd-undersøkelse før og eventuelt underveis i prosedyren

Handling

Utredning

- Rtg. thorax
- Eventuell CT thorax vurderes

Preoperativ forberedelse (ansvar sykepleier)

Leie

- Ryngleie - i seng med armen på aktuell side over hodet

Oppdekning

- Klargjøre utstyr på trillebord
- Steril oppdekning og steril gjennomføring
- Engangs sterile beskyttelsesfrakker til to leger
- Munnbind og sterile hansker i forordnet størrelse

Utstyr

- PleurX kateter
- Steril vakumflaske til tapping (bestilles til pas. via behandlingshjelpemidler)
- Sterilt overtrekk til bordet
- Steril hullduk stor
- Engangs sutursett + tråd
- 10 ml sprøyte 3 stk.
- Grønn kanyle 1 stk. lang nål og 1 stk. kort nål

Utgave: 2.01	PleurX - Kateter, innleggelse og håndtering	D43219 Side 2 av 5
-----------------	--	-----------------------

- Opptrekkskanyle
- Sterile kompresser 5 stk.
- Engangsskalpell langt skaft
- Xylocain (Marcain) 10 mg/ml med adrenalin
- Desinfeksjonstørk til anestesi
- Engangs skiftesett

Huddesinfeksjon

- Klorhexidin 5 mg/ml med farge – følg prosedyre: [Desinfeksjon av hud](#).

Gjennomføring (ansvar lege)

Innleggelsesteknikk

- Innleggelse av kateteret utføres med steril teknikk
- Steril oppdekking
- Prosedyren for pleural plassering kan utføres med lokalanestesi og sedasjon, avhengig av pasientens behov
- Bruk av bildeveiledning kan bidra til nøyaktighet og sikkerhet under kateterplassering. Vær nøye med å identifisere, og unngå kontakt med kar i nærheten av innsetningsstedet for guidevaieren.
- Valg av innsetningssted for guidevaieren skal baseres på pasientens anatomi og fremtoning, og muligheten for enkel administrasjon i hjemmet

Foreslått plassering

- Identifiser sted der drenet skal legges. Bruk ultralyd for riktig plassering.
- Plasser pasienten slik at det ønskede innsetningsstedet for guidevaieren er tilgjengelig
- Finn det rette interkostalrommet for plassering av guidevaieren
- Bestem utgangsstedet for kateteret. Ligger vanligvis ca. 5 cm under og til siden i forhold til innsetningsstedet for guidevaieren.
- Klargjør pasienten – følg prosedyre: [Desinfeksjon av hud](#)
- Dekk til og bedøv de planlagte innsetnings- og tunneleringsstedene
- Fest innføringsnålen på en sprøyte fylt med lokalanestesi og administrer ytterligere lokalanestesi i huden og underliggende vev
- Før frem innføringsnålen over øvre kant av ribbenet og inn i pleurahulen. Væske eller luft aspireres for å bekrefte intrapleural posisjon.
- Kontroller at det er fri aspirasjon av pleuravæske, fjern deretter sprøyten og la nålen sitte igjen
- **Merk:** Vær forsiktig ved innsetting av nålen for å unngå punktering eller vevsskade på lungen eller lever.
- Når riktig drenasjested er identifisert føres den myke j-formede enden av guidevaieren gjennom nålen og inn i pleurahulen. Fjern nålen mens guidevaieren står på plass.
- **Forsiktig:** Guidevaieren kan bli skadet hvis den trekkes ut gjennom nålen.
- Med guidevaieren på plass, skal stikkanalen inn i pleurahulen dilateres ved å føre frem dilatorer over guidevaieren i rekkefølgen liten til stor. Man kan rotere dilatoren for å forenkle innføringen. Dilatorene føres inn til deres fulle diameter, men ikke forbi guidevaierens ende.
- Lag et innsnitt på 1 cm på innsetningsstedet for guidevaieren

- Gjør et ekstra innsnitt på ca. 1-2 cm 5 cm under og til siden i forhold til innsetningsstedet for guidevaieren. Dette innsnittet vil være utgangsstedet for kateteret. Prioriter enkel tilgang til pasienten ved bestemmelse av stedet.
- **Merk:** Et lite innsnitt kan gjøre at kateteret sitter bedre.
- **Merk:** Vær nøye med å kontrollere at tunneltrakten er bedøvet.
- Den fenestrerte enden av kateteret kan kuttet kortere, avhengig av individuell anatomi. Hvis det er ønskelig, kan man kutte av en del av den fenestrerte enden av kateteret ved å bruke en skalpell til å lage et rett kutt mellom fenestringene. La det være igjen minst én fenestrering på kateteret.
- Fest den fenestrerte enden av kateteret på tunnelereren
- Før tunnelereren og kateteret under huden fra det andre innsnittet og opp til og ut gjennom det første innsnittet ved innsetningsstedet for guidevaieren. Fortsett med å dra kateteret gjennom tunnelen til polyester cuff er på innsiden av tunnelen, ca. 1 cm fra det andre innsnittet. Koble fra tunnelereren fra kateteret.
- **Merk:** Hvis cuff føres lenger inn i tunnelen, kan det bli vanskelig å fjerne kateteret senere.
- Tre den 16 fr.- innføringshylsteret over guidevaieren og inn i pleurahulen
- Fjern guidevaieren og la innføringshylsen bli sittende igjen
- **Merk:** Hold tommelen over enden på hylsen idet guidevaier fjernes, for å unngå at luft kommer inn i pleurahulen. Pass på at hylsen ikke blir skadet, det kan forhindre kateterpassasje.
- Sett inn den fenestrerte enden av kateteret inn i hylsen og mat kateteret inn til alle fenestringene er inne
- Riv av hylsen – kontroller at kateteret forblir på plass. Juster kateteret slik at det ligger flatt og at det ikke «krøller» seg.
- **Merk:** Ikke bruk pinsett eller skarpe gjenstander for å fjerne plasthylsen.
- Radiolog sjekker eventuelt at drenet ligger på rett plass
- Suturer settes over innføringskanalen til kateteret
- Drenet sutureres fast til huden. Tobakkpungssutur kan legges i forkant av innleggelsen av drenet. Suturen skal brukes til å lukke såret.
- **Merk:** Vær forsiktig med plassering av suturer for å unngå kutt eller skade på kateter.

Tapping av pleuravæske/ascites ved bruk av vakumflaske

Sykepleier som assisterer under prosedyren har også ansvar for å utføre tapping rett etter innleggelsen av drenet.

- Max 1 liter dreneres fra pleurahulen og max 2 liter dreneres fra abdomen av gangen. Hvis mer fra abdomen – konferer med lege.
- Bandasje: Utstyr som trengs etter innleggelse av PleurX kateter følger med i samme pakning som vakumflasken. Om nødvendig kan det benyttes ekstra Tegaderm for å få det helt tett rundt innstikkssted/bandasjer.

Forberedelse til PleurX drenering

- Bruk et avlastningsbord for vakumflaskepakningen
- Vask hendene med såpevann i minst et minutt (eventuelt sprit hendene)
- Dekk avlastningsbord med en steril operasjonsduk
- Åpne drenasjepakken

- Åpne pakkingen med vakumflasken og legg den selvklebende plastfilmen til side
- Legg pakken med blått omslag på avlastningsbordet med «fliken» opp. Alt i det blå omslaget er sterilt.
- Ta ut drenasjeslangen. Alt i drenasjepakken er sterilt. **Meget viktig at munnstykket forblir sterilt!**
- Ta av «papirtapen» fra drenasjeslange og rull ut drenasjeslangen. Legg munnstykket på det blå omslaget.
- Ta på sterile hansker
- Sørg for at ventillokket tas sterilt ut av posen og legges på det blå omslaget
- Riv opp de tre desinfeksjonstørkene så de legges på det blå omslaget

Tilkobling av PleurX-drenasjeflaske

- Prosedyren utføres sterilt i sykehus. Se prosedyre [Aseptisk teknikk](#)
- Hold ventilen på PleurX-kateteret og munnstykket på drenasjeslangen sterile. **OBS! Ikke noe annet enn drenasjeslangens munnstykke må føres inn i PleurX-kateterets ventil, ettersom ventilen da kan skades!** (En skadet ventil kan lede inn luft i kroppen eller væske kan lekke ut når drenering ikke foregår).
- Rulleklemmen til PleurX drenasjekit **skal** være stengt før denne kobles til kateter
- Hold drenasjeslangen tett opp til munnstykket og ta av hetten på munnstykket med den andre hånden ved å vri og dra forsiktig. Legg munnstykket tilbake på det blå sterile omslaget.
- Hold kateterventilen, vri av beskyttelseshetten og kast den
- Hold kateterventilen i hånden og desinfiser rundt ventilåpningen med desinfeksjonstørk
- Hold kateter nær ventilen. Ta drenasjeslangen med den andre hånden og før munnstykket inn i kateterventilen. **Det skal høres/merkes et svakt klikk, når munnstykket til PleurX drenasjekit-slangen kobles til kateter.**
- Fjerne «beskyttelses/-støtteklemmen» på vakumkolben og skyv den hvite spissen, med pekefinger og langfinger, ned i kolben. (En perforerer da en plastmembran og vakumet aktiveres).
- Rulleklemmen åpnes gradvis og kan være helt åpen, så sant ikke pasienten opplever ubehag eller smerte. Opplever pasienten ubehag, reduseres farten med rulleklemmen og kan eventuelt ta en pause. Normalt tar dette ca. 10 – 15 minutter. Ved vedvarende smerter, kontakt lege.
- Steng rulleklemmen når tapping avsluttes. Trekk drenasjekitslange ut av ventilen.
- Desinfiser rundt ventilen med en swab 70 % sprit
- Sett på ny steril beskyttelseshette før kateter pakkes inn med steril teknikk

Oppfølging

- Når kateteret ikke er i bruk, pakkes det inn i kompresser med transparent film utenpå. Ventil på kateteret sørger for at luft ikke kommer inn i kateteret når det ikke er i bruk.
- Suturer kan fjernes etter 10-14 dager
- Rekvirer rtg. thorax kontroll ved behov

Komplikasjoner

- Blødninger

Seponering

Det kan være hensiktsmessig og/eller nødvendig å fjerne PleurX kateteret.

- Utføres av lege
- Klargjør pasienten og desinfiser hud – følg prosedyre: [Desinfeksjon av hud](#)
- Sett lokal anestesi og «frigjøre cuff» fra vev ved en liten incisjon. Trekk kateter ut.
- Prosedyren avsluttes ved å suturere snittet
- Kateteret skal ikke fjernes ved MORS

Referanser

[SI/17.34-01](#)

[SI/17.34-02](#)

[Desinfeksjon av hud](#)

[Prinsipper for aseptisk teknikk ved ikke-kirurgiske prosedyrer](#)

Eksterne referanser

Brukerveiledning: <http://www.bd.com/no-no/our-products/interventional-procedures/drainage/pleurx>
Kompetansebroen. Drenasje via PleurX [Internett]. [hentet 29. feb 2024]. Tilgjengelig fra: [Film:](#)
[Drenasje via PleurX - Kompetansebroen](#)